

09.04.2020

Leopold Tyrmand jako idol. Sposoby kreowania mitu twórcy w kulturze PRL

Autor: Marta Wiśniewska

Dziedzina: Literaturoznawstwo

Instytucja: Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM w Poznaniu

Miejscowość: Poznań

Promotorzy: Ryszard Kazimierz Przybylski

Recenzenci: Monika Brzóstowicz-Klajn, Piotr Bogdan Michałowski

---

Popularność Tyrmanda, dziś i ponad pół wieku temu, nie jest związana z jakością artystyczną jego książek, ale z jego stylem życia i biografią. To styl życia dandysa, opisującego ukochane rodzinne miasto, Warszawę, zwalczającego komunizm elegancją minionej epoki i zamiłowaniem do jazzu.

Podzieliłam moją pracę na dwie części. Pierwsza dotyczy kultury w powojennej Polsce (polityka kulturalna), ale chciałbym się skupić przede wszystkim na koncepcji idola funkcjonującego w kulturze popularnej. Zakładam, że zrozumienie tej koncepcji w kraju, w którym kultura była tak silnie związana z polityką, różniło się od tego z krajów zachodnich, gdzie kultura oznaczała również przemysł. W socjalistycznej Polsce koncepcja idola nie była ideologicznie akceptowana, ale podejmowano próby stworzenia podobnych ról, choć posługiwano się inną terminologią (socjalistyczny bohater pracy, honorowy aktywista, przywódca itp.). W ten sposób socjalizm wytworzył własnego idola. Różnił się on od zachodniego tak samo, jak socjalistyczna kultura masowa pozostała odmienna od zachodniej kultury popularnej. Druga część mojej pracy to analiza narzędzi autokreacji Tyrmanda, nie tylko literackich. Stąd moje zainteresowanie światem otaczającym autora - ulicą, kawiarnią, mieszkaniem - miejscami, w których przebywali ludzie, decydujący kto i co staje się popularne. Wielu badaczy literatury zgadza się, że autobiografizm jest podstawową cechą twórczości Tyrmanda. Wydaje się, że jedna i ta sama osoba pojawia się we wszystkich jego książkach. Osoba, która (choć ma różne imiona) jest bardzo podobna do samego autora. Literaturoznawcy nie mają również wątpliwości, że literatura była głównym narzędziem do tworzenia mitu pisarza. Chcę dodać opis jeszcze drugiego narzędzia - stylu życia Tyrmanda.

Streszczenie dysertacji jest dostępne w AMUR - Adam Mickiewicz University Repository pod adresem internetowym: <http://hdl.handle.net/10593/23740> .

Data otwarcia przewodu: 25.09.2013

Termin zakończenia pracy: 26.09.2018

Linki:

- <https://repozytorium.amu.edu.pl/handle/10593/23740>

Słowa kluczowe: autokreacja, socrealizm, kultura popularna, moda, Tyrmand
Leopold, idol